ARUP

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı

Şəki Su və Çirkab Su Təsərrüfatı üzrə Fizibilite Araşdırması Layihəsi

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı Son Versiya

İstinad: SEP

00 | 19 Yanvar 2026

© https://www.azernews.az/nation/57590.html

Bu hesabat müştərimizin xüsusi göstərişləri və tələbləri nəzərə alınmaqla hazırlanmışdır. Üçüncü tərəflər üçün nəzərdə tutulmamışdır və onlar tərəfindən etibarlı hesab edilməməlidir. Üçüncü tərəflərə qarşı hər hansı məsuliyyət öhdəliyi qəbul edilmir.

İş nömrəsi 307952-00

Arup Mühendislik ve Müşavirlik Limited Şirketi
MM Plaza Nispetiye Mah. Baslik Sok. No: 3 Kat: 1
34340 Levent, Istanbul
Türkiye
arup.com

Sənədin Verifikasiyası

Layihənin adı	Şəki Su və Çirkab Su Təsərrüfatı üzrə Fizibilite Araşdırması Layihəsi
Sənədin adı	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı
İş nömrəsi	307952-00
Sənəd istinadı	SEP
Fayl istinadı	

Reviziya	**Tarix**	**Fayl Adı**	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının Layihəsi		
00	19/01/2026	**Tərif**			
			Hazırlayan	**Yoxlayan**	**Təsdiqləyən**
		Ad	Arup	Aysegul Ogut	Justin Abbott
		İmza			
		Fayl Adı			
		Tərif			
			Hazırlayan	**Yoxlayan**	**Təsdiqləyən**
		Ad			
		İmza			
		Fayl Adı			
		Tərif			
			Hazırlayan	**Yoxlayan**	**Təsdiqləyən**
		Ad			
		İmza			

Sənədlə birlikdə sənədin doğrulanmasını (verifikasiyasını) təmin edin ✓

Məzmunu

Qısaltmalar Siyahısı 1
1. Giriş 3
1.1 Layihənin Təsviri 3
1.2 SEP-in Məqsədləri 4
2. Məsləhətləşmə və Məlumatın Açıqlanması üzrə Normativ və İnzibati Çərçivə 5
2.1 Məsləhətləşmə və Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə üzrə Milli Qanunvericilik 5
2.2 AYİB-in Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə üzrə Performans Tələbləri 6
2.3 Beynəlxalq Yaxşı Təcrübə 7
3. Maraqlı Tərəflərin Müəyyənləşdirilməsi və Təhlili 8
3.1 Potensial olaraq Həssas və ya Zəif Vəziyyətdə Olan Maraqlı Tərəflər 11
4. Mövcud və Əvvəlki Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Fəaliyyətləri 12
5. Qanunla Tələb Olunan Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə 13
5.1 Torpaq Alışı və Sosial Qanunvericilikdən irəli gələn Tələblər 13
5.2 Ətraf Mühit Qanunvericiliyindən irəli gələn Tələblər 13
6. Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramı 15
6.1 Əlaqə Proqramı və Alətləri 15
6.2 İcra Mexanizmləri, Rollar və Məsuliyyətlər 17
7. Şikayət Mexanizmi 19
8. İzləmə və Hesabatlılıq 21

Cədvəllər

Cədvəl 1: Layihənin Əsas Maraqlı Tərəfləri 9
Cədvəl 2: Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramının Effektivliyini Maksimuma Çatdırmaq üçün İstifadə Olunan Alətlər 15
Cədvəl 3: Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramı 15
Cədvəl 4: Rollar və Məsuliyyətlər 17
Cədvəl 5: Şikayətlərin İdarə Edilməsi Prosesi 19

Qısaltmalar Siyahısı

Qısaltma	Termin
ADSEA	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi
AYİB	Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
EIA	Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi
EIA	Ətraf Mühitə Təsir Bəyannaməsi
ESAA	Ətraf Mühit və Sosial Audit və Qiymətləndirmə
ESAP	Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı
ESMP	Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Planı
ESMS	Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Sistemi
ESP	Ətraf Mühit və Sosial Siyasət
GFP	Şikayətlər üzrə Əlaqələndirici Şəxs
GM	Şikayət Mexanizmi
IDP	Daxildə Köçürülmüş Şəxs
IESC	Beynəlxalq Ətraf Mühit və Sosial Məsləhətçi
KfW	Alman İnkişaf Bankı, Kreditanstalt für Wiederaufbau
km	Kilometr
MENR	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
MES	Fövqəladə Hallar Nazirliyi
MLSPP	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
m3	Kub metr
NTS	Texniki Olmayan Xülasə
PIU	Layihənin İcraedici Qrupu
PR	Performans Tələbi
RPF	Köçürmə Siyasəti Çərçivəsi
SEP	Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı
UNECE	BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası
WWTP	Tullantı Suları Təmizləmə Qurğusu

Bu sənəd Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə hazırlanmışdır. Burada ifadə olunan fikirlər heç bir halda Avropa İttifaqının rəsmi mövqeyini əks etdirir kimi qəbul edilə bilməz.

1. Giriş

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (“AYİB” və ya “Bank”) Azərbaycan Hökumətinə (“Borcalan”) Şəki şəhərinin xeyrinə, Azərbaycan Hökuməti tərəfindən Alman İnkişaf Bankı – Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) ilə tərəfdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən “Açıq Kommunal İnfrastruktur Proqramı II” layihəsi (“Layihə”) üzrə başlanmış su təchizatı, kanalizasiya, yağış sularının idarə olunması və çirkab sularının təmizlənməsi infrastrukturunun yenidənqurma işlərinin tamamlanması məqsədilə kredit (“Kredit”) ayırmağı nəzərdən keçirir.

Bu sənəd Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (“ADSEA” və ya “Müştəri”) üçün hazırlanmış Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planıdır (SEP). ADSEA Azərbaycanda su ehtiyatlarının idarə olunması və tənzimlənməsi üzrə mərkəzi orqandır və Layihənin əsas tərəfdaşı və İcraçı Tərəfi kimi çıxış edəcəkdir.

SEP sənədi məlumatların açıqlanması ilə bağlı müvafiq milli qanunvericiliyə, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) Ətraf Mühit və Sosial Siyasətinə (2024), Azərbaycan qanunvericiliyinə və beynəlxalq yaxşı təcrübəyə ümumi baxış təqdim edir və maraqlı tərəflərlə əlaqə və ictimai məsləhətləşməyə dair ümumi yanaşmanı təsvir edir. Sənəd layihə ilə bağlı maraqlı tərəfləri müəyyən edir, kommunikasiya kanallarını və planlarını təqdim edir. Sənədə həmçinin layihə ilə bağlı narahatlıqlarını bildirmək istəyən maraqlı tərəflər üçün Şikayət Mexanizmi (GM) də daxildir.

SEP “canlı sənəd”dir, yəni layihənin dizaynında dəyişikliklər, yeni fəaliyyətlər və yeni maraqlı tərəflər müəyyən edildikcə mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilməli və yenilənməlidir.

Bu sənəd Layihə üçün hazırlanmış açıqlama paketinin bir hissəsidir: bu paketə Texniki Olmayan Xülasə (NTS), Ətraf Mühit və Sosial Audit və Qiymətləndirmə (ESAA) Hesabatı, Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı (ESAP), SEP və Köçürmə Siyasəti Çərçivəsi (RPF) daxildir.

1.1 Layihənin Təsviri

Şəki, Azərbaycanın şimal-qərbində yerləşən tarixi bir şəhərdir və təxminən 67,800 nəfər əhalisi var. İpək istehsalı və tekstil sənayesi ilə tanınan şəhər, həmçinin kənd təsərrüfatı və heyvandarlığa əsaslanan iqtisadiyyatı ilə seçilir.

2010-cu ildə Azərbaycan Hökuməti “Açıq Kommunal İnfrastruktur Proqramı II” (“Proqram”) çərçivəsində Alman İnkişaf Bankı (KfW) ilə əməkdaşlıq edərək beynəlxalq məsləhətçi Dornier-in nəzarəti altında Şəki şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasına yönəlmiş genişmiqyaslı layihəyə start verdi. 2019-cu ildə Proqramın maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Hökuməti tərəfindən tam şəkildə öz üzərinə götürüldü. 2010-cu ildən bəri Proqramın icrasında irəliləyiş əldə olunmuş. Lakin həmin dövrə qədər Proqram işlərinin yalnız 44%-i tamamlanmışdı və bu günkü Layihənin məqsədi Proqramı tam şəkildə başa çatdırmaqdır. Layihə aşağıdakı komponentdən ibarətdir:

Layihə aşağıdakı elementləri əhatə edəcəkdir:

- Şəkidə 102.7 km içməli su təchizatı xətlərinin, 148.3 km kanalizasiya şəbəkəsinin və 48.7 km yağış suları infrastrukturlarının tikintisi. İçməli su şəbəkəsi çərçivəsində Şəki şəhərində ümumi tutumu 5,750 m^3 olan üç su anbarının tikintisi və su təchizatı sistemi üçün SCADA sisteminin quraşdırılması nəzərdə tutulur.
- Gündəlik 16,000 m^3 tutuma malik Şəki Bioloji Təmizləyici Qurğusunun (BTQ) tikinti işlərinin tamamlanması. Qurğunun ərazisində ən azı 5 il müddətində çirkabın idarə olunmasını təmin edəcək tutuma malik qurudulmuş çirkab üçün quruducu və müvəqqəti saxlama sahəsi layihələndiriləcək və inşa ediləcək. BTQ-nin enerji ehtiyaclarının bir hissəsini qarşılamaq məqsədilə 0.8 MWp gücündə fotovoltaik (PV) sistem layihələndiriləcək və quraşdırılacaq.
- Kiş, Oxud və Gökhmud kəndlərində 146.3 km içməli su şəbəkəsinin və 151.2 km kanalizasiya şəbəkəsinin layihələndirilməsi və tikintisi. Kəndlərdə üç içməli su nasos stansiyası, üç kanalizasiya nasos stansiyası, bir xlorlama stansiyası və ümumi tutumu 12,500 m^3 olan altı su anbarı inşa ediləcək.

- Bundan əlavə, tikilmiş şəbəkələrin səmərəli istismarı və texniki xidmətini təmin etmək məqsədilə xidmət avadanlıqları və texnika alınacaq.

1.2 SEP-in Məqsədləri

SEP, Layihənin mümkün təsirləri barədə maraqlı tərəfləri əhatəli, anlaşılan, əlçatan və vaxtında məlumatlandırmaq məqsədilə Müştəri tərəfindən həyata keçiriləcək metodları, prosedurları, siyasətləri və fəaliyyətləri ümumiləşdirir. İctimaiyyət bu SEP sənədinə ADSEA-nın (adsea.gov.az) və AYİB-in (https://www.ebrd.com), veb saytlarında, ingilis və azərbaycan dillərində daxil ola biləcək.

Maraqlı tərəflərlə əlaqə və məsləhətləşmənin məqsədi, maraqlı fərdləri, qrupları və təşkilatları fəal şəkildə cəlb etməklə Layihə üzrə qərarların qəbulunu məlumatlandırmaq və təkmilləşdirmək, eləcə də anlayış yaratmaqdır. Bu yanaşma, potensial olaraq təsirlənə biləcək bütün qrupları və fərdləri müəyyən etməyə və cəlb etməyə, Layihə barədə yaxşı anlayış yaratmağa, Layihənin və ya onun maraqlı tərəflərinin risk altında qala biləcəyi məsələləri erkən mərhələdə müəyyən etməyə və uyğun yumşaldıcı tədbirlərin görülməsini təmin etməyə kömək edir. SEP layihənin bütün dövrü ərzində maraqlı tərəflərin cəlb olunmasını təmin edəcək.

Layihə kontekstində maraqlı tərəflərlə əlaqənin məqsədləri aşağıdakılardır:

- Layihənin əsas maraqlı tərəflərini və onların mümkün narahatlıqlarını müəyyən etmək;
- Müvafiq əlaqə kanalları vasitəsilə müəyyən edilmiş maraqlı tərəfləri layihə və onun təklif olunan fəaliyyətləri barədə məlumatlandırmaq;
- Müəyyən edilmiş maraqlı tərəflərə Layihənin hazırlanması və icrası prosesində iştirak etmək imkanı yaratmaq;
- AYİB-in tələblərinə uyğun olaraq məlumatların açıqlanması və mənalı məsləhətləşmə prosesi vasitəsilə layihə üçün əsas əhəmiyyət kəsb edən ətraf mühit və sosial təsirləri/narahatlıqları müəyyən etmək;
- Müəyyən edilmiş maraqlı tərəflərin onları potensial olaraq təsirləndirə biləcək məsələlər üzrə müvafiq şəkildə cəlb olunmasını və Layihə çərçivəsində Müştəri tərəfindən tətbiq ediləcək Şikayət Mexanizminin idarə olunmasını təmin etmək;
- Layihədən təsirlənən (müsbət və ya mənfi) icmalarla davamlı münasibət qurmaq və saxlamaq;
- Məşğulluq münasibətlərini qurmaq, saxlamaq və təkmilləşdirmək, işçilərin şikayət mexanizminin əlçatan olmasını və onların narahatlıqlarının Azərbaycan qanunvericiliyinə və AYİB-in Performans Tələbi 2-yə uyğun olaraq vaxtında həll olunmasını təmin etmək.

2. Məsləhətləşmə və Məlumatın Açıqlanması üzrə Normativ və İnzibati Çərçivə

2.1 Məsləhətləşmə və Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə üzrə Milli Qanunvericilik

Azərbaycanın milli qanunvericiliyi ictimai iştirak, məsləhətləşmələr, şikayətlərin idarə olunması və məlumatların yayılması ilə bağlı bir sıra tələbləri əhatə edir. Bu tələblər həm ətraf mühit və sosial sahəyə aid qanunvericilik aktlarında, həm də məlumatın əldə edilməsi və yayılması ilə bağlı ümumi qanunlarda əks olunmuşdur. Əlaqədar qanunvericilik və tələblər aşağıda təqdim olunub:

- **Vətəndaş iştirakçılığı hüququ** Azərbaycan Konstitusiyasında təsbit olunmuşdur. Konstitusiyanın 54.1-ci maddəsi "Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının siyasi və ictimai həyatda maneəsiz iştirak etmək hüququnu" müəyyən edir.

- **"Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ETQ)" (2018)** haqqında Qanunun 3.2.6-cı maddəsi şəffaflığın təmin olunmasını, ictimaiyyətin və maraqlı tərəflərin məlumatlandırılmasını və layihənin hazırlanması və icrası zamanı ictimai iştirakçılığın nəzərə alınmasını tələb edir. 4.10-cu maddə ictimai dinləmələrin və maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələrin keçirilməsini və məlumatların ictimaiyyətə düzgün şəkildə çatdırılmasını tələb edir. 5.3.13-cü maddə isə ictimai məsləhətləşmələr barədə məlumatların yekun ETQ sənədində açıqlanmasını tələb edir.

- **Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin (2 oktyabr 2019-cu il)** "Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi və strateji ekoloji qiymətləndirmə sahəsində nəzarət qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında" Qərarında (1.5-ci maddə) qeyd olunur ki, Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi sahəsində ictimai nəzarət Azərbaycan Respublikasının "İctimai iştirakçılıq haqqında", "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" və "Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi haqqında" qanunlarının tələblərinə uyğun olaraq fərdi şəxslər və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının təşəbbüsü ilə ictimai dinləmələr və ictimai müzakirələr vasitəsilə təşkil olunur və həyata keçirilir.

- Bundan əlavə, **"Torpaqların Alınması haqqında"** Qanun (2020) ictimai məsləhətləşmələrin keçirilməsi, şikayətlərin idarə olunması və rəsmi məlumatların yayılması üçün meyarları müəyyən edir. IX fəsildə qeyd olunur ki, Əlaqədar İcra Hakimiyyəti zəruri hesab etdiyi halda Şikayətlərin Araşdırılması Komissiyası yaradır. Qanun həmçinin ictimaiyyətə rəsmi bildirişin verilməsi (12-ci maddə) və müvafiq icmalarda ictimai məsləhətləşmələrin keçirilməsi (15-ci maddə) tələblərini müəyyən edir.

- **Azərbaycan Respublikasının "Məlumat əldə etmək hüququ haqqında" Qanunu (30 sentyabr 2005-ci il tarixli)** açıq cəmiyyət və hüquqi dövlət prinsiplərinə əsaslanaraq Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 50-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş azad, məhdudiyyətsiz və bərabər məlumat əldə etmək hüququnun təmin olunması üçün hüquqi çərçivəni müəyyən edir və vətəndaşların dövlət orqanlarının fəaliyyətinə nəzarət etməsi üçün şərait yaradır. Hər bir şəxs məlumat sahibinə birbaşa və ya nümayəndəsi vasitəsilə müraciət etmək və məlumatı əldə etməyin növünü və formasını seçmək hüququna malikdir. Məlumat üçün müraciət edən şəxs aşağıdakı hüquqlara malikdir: tələb olunan məlumatın olub-olmaması barədə məlumat almaq; çatışmayan məlumatın əldə olunması üçün əlavə məlumat almaq; əgər məlumat sahibində varsa, tələb olunan məlumatı azad, məhdudiyyətsiz və bərabər əsaslarla əldə etmək. Fərdlər özləri haqqında sənədləşdirilmiş məlumatlarla asanlıqla tanış olmaq, onu əldə etmək və düzəlişlər tələb etmək, eləcə də bu məlumatlardan kimlərin və hansı məqsədlərlə istifadə etdiyini öyrənmək hüququna malikdirlər.

- **Azərbaycan Respublikasının "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanunu (№ 816-IVQ, 22 noyabr 2013-cü il)** ictimai müzakirələr və qanun layihələrinin ictimai müzakirəsi, ictimai dinləmələr, ictimai rəyin öyrənilməsi və yazılı məsləhətləşmələr daxil olmaqla bir neçə məsləhətləşmə növünü nəzərdə tutur. Həmçinin, Nazirlər Kabinetinin "mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və yerli özünüidarəetmə orqanları tərəfindən hazırlanmış normativ hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəsi və ictimai dinləmələrinin keçirilməsi qaydaları" haqqında qərarı mövcuddur. İctimai müzakirə "dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətli nümayəndələrinin, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, fərdi şəxslərin, mütəxəssislərin və ekspertlərin iştirakı ilə ictimai əhəmiyyətli qərarların qəbul edilməsi zamanı müxtəlif cəmiyyət təbəqələrinin təkliflərinin hazırlanması məqsədilə təşkil olunan görüş" kimi, ictimai

dinləmə isə “dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətli nümayəndələrinin, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, fərdi şəxslərin, mütəxəssislərin və ekspertlərin iştirakı ilə ictimai məsləhətləşmələrin aparılması və vətəndaşların qanun layihələri və dövlət və ictimai həyatın müəyyən məsələləri barədə məlumatlandırılması məqsədilə təşkil olunan görüş” kimi müəyyən edilir (1.0.4 və 1.0.5-ci maddələr, İştirak haqqında Qanun). Hökumətin ictimai müzakirə və ya dinləmə keçirməsi ilə bağlı öhdəliyi yoxdur. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları, vətəndaş cəmiyyəti institutları, ictimai şuralar və fərdi vətəndaşlar dinləmə və ya müzakirə təşəbbüsü ilə çıxış edə bilərlər. İctimai dinləmə və müzakirənin təşkili zamanı “məqsəd və mövzunun dəqiq müəyyənləşdirilməsi” təmin olunmalı, maraqlı tərəflər müzakirənin məqsədi və mövzusu barədə məlumatlandırılmalı, “ekspertlər və mütəxəssislər” cəlb olunmalı, “problemin müstəqil və geniş təhlili” təmin olunmalı və “zəruri hallarda alternativ layihələr və təkliflər” təqdim edilməlidir. “Dinləmə və müzakirənin mövzusuna uyğun dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirakı” təmin olunmalıdır. İctimai müzakirə və ya dinləmənin təşkilatçısı onun mövzusunu dəqiqləşdirir və təsdiq edir, əsas məruzələrin və məruzəçilərin mövzularını müəyyən edir, layihə gündəliyini hazırlayır, yerini, vaxtını və müddətini müəyyən edir, iştirakçıların seçilməsi prinsiplərini və dəvət formasını müəyyən edir və onları dəvət edir. Təşkilatçı həmçinin media və ictimaiyyət üçün izahlı məlumat hazırlayır və bu məlumatı ictimaiyyətə açıq yerdə yerləşdirir. Dinləmə və müzakirənin ilkin yekun sənədlərinin layihəsini də təşkilatçı hazırlayır. İctimai dinləmələrin və ictimai müzakirələrin elanı tədbirin keçirilməsindən ən azı 7 iş günü əvvəl təşəbbüskarın veb saytında və ya KİV-də dərc olunmalıdır və dəqiq vaxt və yer göstərilməlidir.

- **Azərbaycan Respublikasının “Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında” Qanunu (№ 1308-IVQ, 30 sentyabr 2015-ci il tarixli)** vətəndaşların dövlət orqanlarına, yerli bələdiyyə orqanlarına müraciət etmək hüququnun həyata keçirilməsi ilə bağlı münasibətləri tənzimləyir, qanunun ümumi anlayışlarını, vətəndaş müraciətlərinə baxılmasının ümumi prinsiplərini müəyyən edir; bu qanunun tətbiq sahəsini müəyyən edir; müraciət edən vətəndaşlara olan tələbləri müəyyən edir; müraciətlərin qəbulu, qeydiyyatı və baxılması qaydasını müəyyən edir; qanun pozuntuları, korrupsiya ilə bağlı müraciətlərə baxılmanın xüsusiyyətlərini müəyyən edir; müraciətlərə baxan vəzifəli şəxslərin vəzifələrini və müraciət edən vətəndaşların hüquqlarını müəyyən edir; media və telefon vasitəsilə şifahi (yazılı olmayan) müraciətlərin xüsusiyyətlərini müəyyən edir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Hökuməti 2000-ci ildə BMT AİJ-nin Orxus Konvensiyasını ratifikasiya etmiş və ətraf mühit məsələlərində məlumat əldə etmək, qərarların qəbulunda ictimai iştirak və ədalətə çıxış hüquqlarını təmin etmək öhdəliyini götürmüşdür.

2.2 AYİB-in Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə üzrə Performans Tələbləri

AYİB, Müştəri, onun işçiləri, işçi nümayəndələri, yerli icmalar və layihədən təsirlənən şəxslər, eləcə də zəruri hallarda digər layihə maraqlı tərəfləri arasında açıq və şəffaf əlaqənin qurulmasının Beynəlxalq Yaxşı Təcrübə və korporativ vətəndaşlıq prinsiplərinin əsas elementi olduğunu qəbul edir. AYİB-in Ətraf Mühit və Sosial Performans Tələbi (Performans Tələbi – PR) 10: Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə, maraqlı tərəflərlə əlaqəni layihənin ətraf mühit və sosial risklərinin və təsirlərinin uğurlu idarə olunması üçün zəruri olan güclü, konstruktiv və cavabdeh münasibətlərin qurulmasının əsas dayağı kimi qiymətləndirir.

Nəticə etibarilə, təklif olunan Layihənin icrası AYİB-in siyasətləri və yuxarıda qeyd olunan Azərbaycan qanun və qaydaları ilə uyğunluqda həyata keçirilməlidir. Maraqlı tərəflərlə əlaqə layihənin bütün mərhələləri boyunca davamlı bir proses olacaq və layihədən təsirlənə biləcək və ya layihəyə təsir göstərə biləcək bütün maraqlı tərəflərlə şəffaflığın təmin olunmasına xidmət edəcəkdir.

Təklif olunan layihə kontekstində müvafiq standartlar və təlimatlar aşağıdakılardır (lakin bunlarla məhdudlaşmır):

1. AYİB-in 2019-cu il tarixli Ətraf Mühit və Sosial Siyasəti (ƏMSP), xüsusilə aşağıdakı Performans Tələbləri:

- PR1: Ətraf Mühit və Sosial Risklərin və Təsirlərin Qiymətləndirilməsi və İdarə Olunması;
- PR10: Məlumatların Açıqlanması və Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə.

2. AYİB-in Şikayətlərin İdarə Olunması üzrə Təlimatı (2012);
3. İşçilər üçün Şikayət Mexanizmi üzrə Təlimat (2023);

4. AYİB-in Məlumatlara Çıxış Siyasəti (2024) çərçivəsində layihə məlumatlarının açıqlanmasına dair öhdəliyi;
5. "Əhəmiyyətli Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə" (Çoxtərəfli Maliyyə İnstitutları Qrupunun Ətraf Mühit və Sosial Standartlar üzrə Birgə Nəşri, 2019).

AYİB-in tələblərinin yerinə yetirilməsi üçün Müştəriyə tövsiyə olunur ki, maraqlı tərəflərə vaxtında, müvafiq və anlaşılan məlumatlara çıxış imkanı yaratmaq, müvafiq daxili və xarici maraqlı tərəfləri müəyyən etmək və layihənin bütün mərhələlərində onları cəlb edərək effektiv kommunikasiya təmin etmək məqsədilə maraqlı tərəflərlə əlaqə prosesini həyata keçirsin. Bu **Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı**, layihənin xarakteri, miqyası və mümkün təsirləri ilə mütənasib şəkildə hazırlanmışdır və qərar qəbuletmə prosesi və gələcək planlaşdırma zamanı müəyyən edilmiş maraqlı tərəfləri nəzərə alacaq, aydın şəkildə müəyyən olunmuş rollar və məsuliyyətlər əsasında həyata keçiriləcəkdir.

2.3 Beynəlxalq Yaxşı Təcrübə

Layihə üzrə əhatəli və effektiv əlaqənin əsas prinsipləri aşağıdakı kimi ümumiləşdirilir:

- Məqsədli maraqlı tərəf qruplarının ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış, asan başa düşülən formatda və dildə mənalı məlumatların təqdim edilməsi;
- Məsləhətləşmə fəaliyyətləri və qərar qəbuletmə prosesindən əvvəl məlumatların təqdim edilməsi;
- Məlumatların maraqlı tərəflər üçün əlçatan olan və mədəni cəhətdən uyğun olan üsul və yerlərdə təqdim edilməsi;
- Yerli ənənələrə, dilə, vaxt çərçivələrinə və qərar qəbuletmə proseslərinə hörmət;
- Hər iki tərəfə baxış və məlumat mübadiləsi aparmaq, dinləmək və məsələlərin eşidilib həll olunması üçün imkan verən ikitərəfli dialoq;
- Fərqli yaş qrupları, cinslər, həssas və/ya təmsil olunmayan/azlıq təşkil edən qruplar daxil olmaqla baxışların təmsilində əhatəlilik;
- Qisas, qorxutma, məcbur etmə və ya təşviqedici təsirlərdən azad proseslər, maraqlı tərəflərin məxfiliyinin və təhlükəsizliyinin qorunması;
- İnsanların narahatlıqlarına, təkliflərinə və şikayətlərinə cavab verilməsi üçün aydın mexanizmlər.

3. Maraqlı Tərəflərin Müəyyənləşdirilməsi və Təhlili

Müştəri, layihənin Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Sistemi (ESMS), ətraf mühit və sosial qiymətləndirmə prosesi və Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Planının (ESMP) ayrılmaz hissəsi kimi maraqlı tərəfləri müəyyən etməli və onlarla əlaqə qurmalıdır.

Maraqlı tərəflərin müəyyən edilməsinin məqsədi, məsləhətləşmə üçün layihənin maraqlı tərəflərini müəyyənləşdirmək və prioritetləşdirməkdir. Maraqlı tərəflərin müəyyən edilməsi davamlı bir prosesdir və buna görə də layihənin müxtəlif mərhələlərində əsas maraqlı tərəflər müəyyən edilməyə davam edəcəkdir.

Maraqlı tərəflərin xəritələndirilməsi – layihəyə müxtəlif fərdlərin və qrupların təsir gücünü və layihənin onlara təsirini araşdırmaq prosesidir.

Maraqlı tərəflərin xəritələndirilməsi nəticəsində layihə maraqlı tərəfləri iki əsas kateqoriyaya bölünür:

- **Təsirlənən tərəflər:** Layihədən birbaşa və ya dolayı yolla təsirlənən və ya təsirlənə biləcək fərdlər, qruplar (və ya onların qanuni nümayəndələri) və təşkilatlar;
- **Digər maraqlı tərəflər:** Layihəyə marağı olan, lakin layihədən birbaşa və ya dolayı yolla təsirlənməyən tərəflər.

Ətraf Mühit və Sosial Audit və Qiymətləndirmə Layihənin mənfi təsirlərinin əhəmiyyətsiz olduğunu və orta-aşağı səviyyədə qiymətləndirilə biləcəyini göstərmişdir. Müəyyən edilmiş əsas risklər yumşaldıcı tədbirlər vasitəsilə asanlıqla idarə oluna bilər. Buna görə də, əgər risklər Müştəri tərəfindən düzgün şəkildə idarə olunarsa, məsləhətləşmə və məlumat paylaşımı metodları kifayət edəcəkdir. Lakin istifadə olunacaq metod maraqlı tərəflərin qiymətləndirilməsinə, xüsusilə onların maraq və təsir səviyyəsinə əsasən müəyyən edilir.

Layihə üzrə əsas maraqlı tərəflər və layihəyə yüksək təsir və maraq göstərənlər məsləhətləşmələr vasitəsilə cəlb olunacaq. Maraqlı tərəflərlə əlaqə və dialoq aktiv və ikitərəfli proses vasitəsilə həyata keçiriləcək. Məlumatlar müvafiq maraqlı tərəflərlə, adətən yerli konteksti əks etdirən şəkildə ayrılmış formada paylaşılacaq və maraqlı tərəflərin fikirləri toplanacaq, sənədləşdiriləcək və nəzərə alınacaq.

Layihəyə aşağı təsir və maraq göstərən digər maraqlı tərəflər isə məlumat paylaşımı platformaları vasitəsilə məlumatlandırılacaq. Məsələn, layihənin müxtəlif mərhələlərində əsas sənədlərin ictimaiyyətə açıqlanması həyata keçiriləcək. Əgər bu şəffaf və əlçatan şəkildə həyata keçirilərsə və ictimaiyyətin əlavə məlumat tələb etməsi və ya narahatlıqlarını və tövsiyələrini bildirməsi üçün imkan yaradılarsa, bu, aşağı riskli hallarda əsas əlaqə forması kimi kifayət edə bilər.

Xüsusilə, layihə üzrə davamlı maraqlı tərəflərlə əlaqə aşağıdakı vasitələrlə həyata keçiriləcək:

- ADSEA (Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi) veb saytında məlumatların açıqlanması;
- Sosial media platformaları vasitəsilə məlumatların açıqlanması:
  - Instagram – @adesa.gov.az;
  - Facebook – Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi;
  - YouTube – https://www.youtube.com/@adsea_gov_az);
- İctimai məsləhətləşmələr;
- KİV-də elanlar (qəzet, radio, televiziya);
- Bukletlər, plakatlar və məlumatlandırıcı vərəqələr;
- Rutin fəaliyyətlər zamanı, birbaşa və məsul dövlət qurumları ilə koordinasiyalı şəkildə davamlı əlaqə;
- Xarici rəy və şikayət mexanizmi;
- AYİB-ə mütəmadi hesabatlar;
- Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının hazırlanması və açıqlanması.

Layihə üzrə maraqlı tərəflərlə əlaqə və şikayətlərin araşdırılması prosesi aşağıdakı meyarlara əsaslanacaq və bu meyarlara cavab verdiyi halda mənalı hesab olunacaq:

- Maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə prosesi layihənin ən erkən mərhələsində başlamalı və layihənin bütün dövrü ərzində davamlı və təkrarlanan olmalıdır, bu zaman yumşaldıcı tədbirlər iyerarxiyasına uyğunluq təmin edilməlidir;
- Fərdi şəxslər və qruplar, eləcə də formal və qeyri-formal yerli institutlar daxil olmaqla müxtəlif kateqoriyalı maraqlı tərəfləri əhatə etməlidir;
- Bərabər, ayrı-seçkilikdən uzaq və genderə həssas olmalı, qadınların, aztəminatlıların, yaşlıların və digər həssas qrupların (AYİB ƏMSP 2024, Bölmə 3.1-də müəyyən olunduğu kimi) və təmsil olunmayan qrupların effektiv iştirakını təmin etməli və onların layihədən qeyri-mütənasib şəkildə təsirlənməsinin qarşısını almalıdır;
- Kifayət qədər resurs (büdcə, heyət və potensial) ayrılmalıdır;
- Əlaqə prosesi şəffaf və faktlara əsaslanan olmalı, məsləhətləşmənin əhatə dairəsini və maraqlı tərəflərin layihə qərarlarına təsir imkanlarını əhatə etməlidir;
- Maraqlı tərəflər layihənin müvafiq aspektləri barədə əvvəlcədən məlumatlandırılmalı, bu məlumatlar mədəni cəhətdən uyğun, aydın və əlçatan formatda və dildə təqdim olunmalıdır;
- Məsləhətləşmə tədbirləri hörmət çərçivəsində keçirilməli, qorxutma və məcbur etmədən azad olmalıdır. Layihəyə və ya hakimiyyət orqanlarına qarşı narahatlıq və ya tənqid bildirən maraqlı tərəflər qisas və ya cəza tədbirlərindən qorunmalıdır;
- Maraqlı tərəflərin şəxsi məlumatlarının və məxfiliyinin qorunması bütün əlaqə prosesi ərzində təmin olunmalıdır;
- Məsləhətləşmə prosesi iştirakçıların vaxtına hörmətlə yanaşmalı, yalnız məsləhətləşmə xatirinə məsləhətləşmələrdən və nəticəsiz uzun müzakirələrdən çəkinməlidir;
- Proses sistemli şəkildə sənədləşdirilməli və onun müvafiq aspektləri ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.

Buna görə də, bu SEP sənədi, əsas ətraf mühit və sosial risklərlə bağlı ictimai narahatlıqların maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə və məlumatların açıqlanması tədbirləri vasitəsilə həll olunması məqsədilə hazırlanmışdır.

Müəyyən edilmiş əsas maraqlı tərəflər Cədvəl 1-də təqdim olunur.

Cədvəl 1: Layihənin Əsas Maraqlı Tərəfləri

NN	Ad və təşkilat	Maraqlı tərəf kateqoriyası	Əsas yanaşma	Əlaqə və kommunikasiya vasitələri
1	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (mərkəzi aparat)	Dövlət qurumu	• Siyasətlərin hazırlanması və nəzarət • Milli su siyasətləri ilə uyğunluğun təmin edilməsi • Tənzimləyici təsdiqlərin alınması	• Yüksək səviyyəli məsləhətləşmələr • Rəsmi hesabatlar
2	Regional Su Meliorasiya Xidməti (İctimai Hüquqi Şəxs)	Dövlət qurumu	• Məlumatlandırmanın davamlılığı üçün müntəzəm irəliləyiş icmalları İstismar mərhələsində Ətraf Mühit və Sosial tələblər üzrə təlimlər	• Müntəzəm irəliləyiş icmalları • Təlim materialları
3	Tikintisi Davam Edən Obyektlər üzrə İdarə (İctimai Hüquqi Şəxs)	Dövlət qurumu	• İnfrastruktur nəzarəti; tikinti qaydalarına və keyfiyyətə riayətə nəzarət	• Tikinti irəliləyiş iclasları • Sahə yoxlamaları

				• Risklərin qiymətləndirilməsi seminarları
4	Su və Meliorasiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu (İctimai Hüquqi Şəxs)	Dövlət qurumu	• Elmi-tədqiqat və innovasiya; davamlılıq üçün tədqiqat əsaslı həllərin tətbiqi	• Elmi əməkdaşlıq • Məlumat mübadiləsi razılaşmaları • Texniki-iqtisadi əsaslandırma rəyləri
5	Su İstifadəsinə və Mühafizəsinə Dövlət Nəzarəti Xidməti	Dövlət qurumu	• Məlumatlandırılmanın təmin edilməsi • Ətraf mühit və normativ tələblərə uyğunluğun təmin edilməsi	• Uyğunluq auditləri • Normativ məlumat icmalları
6	Su və Meliorasiya Obyektlərinin Layihə İnstitutu (İctimai Hüquqi Şəxs)	Dövlət qurumu	• Layihələndirmə və mühəndislik dəstəyi	• Layihə icmalları üzrə seminarlar • Texniki məsləhətləşmələr
7	Şəki İcra Hakimiyyəti	Dövlət qurumu	• İcazələrin, torpaq çıxarışlarının və yerli əlaqələndirmənin təmin edilməsi	• Dövlət-özəl tərəfdaşlıq görüşləri • Bələdiyyə əlaqələndirilməsi • Yerli siyasətlərin uyğunlaşdırılması • Şikayətlərin araşdırılması mexanizmləri
8	Yerli Bələdiyyələr (Şəki şəhəri, Oxud, Kiş və Göxmüx bələdiyyələri)	Bələdiyyə	• Məsləhətləşmələr, icazələr və torpaq çıxarışları üçün əməkdaşlıq	• Məlumat görüşləri, • Layihədən təsirlənən tərəflərlə birgə məsləhətləşmələr
9	Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT-lər)	Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT)	• İctimai müdafiə və icma iştirakı	• QHT görüşləri • İctimai forumlar • Şəffaflıq hesabatları • İştirakçı monitorinq • Maarifləndirmə kampaniyaları • Rəy sessiyaları
10	Yerli icmalar (Şəki şəhəri, Kiş, Göxmüx və Oxud kəndlərinin sakinləri)	İcma nümayəndələri	• İcmanın iştirakı və məlumatlandırılması	• İcma görüşləri, Sorğular, Fokus qruplar, Şikayət mexanizmləri, Layihə məlumat mərkəzləri, Sosial media yeniləmələri
11	“Yuxarı Baş” Tarixi-Memarlıq Qoruğu (Azərbaycan Dövlət Turizm Agentliyi)	Dövlət qurumu	• Mədəni irsin qorunması qanunvericiliyinə uyğunluğun təmin edilməsi • Tikinti dövründə mədəni irsin mühafizəsi	• Mədəni təsirin qiymətləndirilməsi, İrsin qorunması üzrə müzakirələr, Sahəyə xas yumşaldıcı tədbirlərin planlaşdırılması
12	Kiş Tarixi-Memarlıq Qoruğu	Dövlət qurumu	• Mədəni irsin qorunması qanunvericiliyinə uyğunluğun təmin edilməsi • Tikinti dövründə mədəni irsin qorunması	• Maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmələr • Arxeoloji təsir tədqiqatları • İrsə yaxın ərazilərdə tikinti üzrə koordinasiya
13	Şəki-Zaqatala Regional Mədəniyyət İdarəsi (Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi)	Dövlət qurumu	• Mədəni irsin qorunması qanunvericiliyinə uyğunluğun təmin edilməsi	• İcazə məsləhətləşmələri, • Mədəni irs təsiri rəyləri • Birgə sahə qiymətləndirmələri

			• Tikinti dövründə mədəni irsin qorunması	
14	Layihə işçiləri	Özəl sektor	• Təhlükəsizlik, əmək hüquqları və ədalətli iş şəraitinin təmin edilməsi	• Təhlükəsizlik brifinqləri • Əmək ittifaqları ilə məsləhətləşmələr (əgər tətbiq olunarsa) • İşçi rəy sessiyaları • Təlim proqramları

3.1 Potensial olaraq Həssas və ya Zəif Vəziyyətdə Olan Maraqlı Tərəflər

AYİB-in 2019-cu il Ətraf Mühit və Sosial Siyasətinə əsasən, həssas insanlar aşağıdakı kimi müəyyən olunur:

- *"Layihənin təsirlərindən digərlərinə nisbətən daha çox mənfi təsirə məruz qala biləcək insanlar və ya insan qrupları, bu xüsusiyyətlərinə görə: cinsi, gender kimliyi, seksual orientasiyası, dini, etnik mənsubiyyəti, yerli əhali statusu, yaşı (uşaqlar, gənclər və yaşlılar daxil olmaqla), fiziki və ya əqli qüsuru, savadlılıq səviyyəsi, siyasi baxışları və ya sosial statusu.*
- *Həssas fərdlər və/və ya qruplara həmçinin, lakin bununla məhdudlaşmamaqla, aşağıdakı kateqoriyalar daxil ola bilər: yoxsulluq həddindən aşağı yaşayan insanlar, torpaqsızlar, tək valideynli ailələr, təbii resurslardan asılı icmalar, miqrant işçilər, qaçqınlar, məcburi köçkünlər və ya milli qanunvericilik və/və ya beynəlxalq hüquqla qorunmayan digər köçürülmüş şəxslər."*

AYİB öz müştərilərindən layihədən təsirlənə biləcək həssas fərdləri və ya qrupları müəyyən etməyi və ya mənfi təsirlərin qarşısını almaq üçün alternativ yanaşma tətbiq etməyi, ya da bu təsirlərin qeyri-mütənasib olmasının qarşısını almaq və həssas insanların layihənin müsbət nəticələrindən və faydalarından bərabər şəkildə yararlanmasını təmin etmək üçün yumşaldıcı tədbirlər hazırlayıb həyata keçirməyi tələb edir.

Həssas qrupların müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı olaraq, Regional Meliorasiya Xidməti layihə ərazisinə daxil olan Çələbi Xan qəsəbəsinin Daxildə Köçürülmüş Şəxslər (IDP) məskunlaşma ərazisi olduğunu sahədə Məsləhətçiyə bildirmişdir. Bu məsələ ilə bağlı əlavə dəqiqləşdirməyə ehtiyac var və layihənin növbəti mərhələsində bu təmin ediləcəkdir. Qadınlar, gənclər, işsizlər və aşağı gəlirli ailələrlə hədəfli görüşlər keçirilməlidir; qadınlar layihədən təsirlənən tərəflərlə, o cümlədən həssas və ya dezavantajlı qruplarla fəal və əhatəli əlaqəni dəstəkləyirlər. Qadınlarla bağlı qəbul edilən təsir və faydaları müəyyən etmək üçün qadın qrupları ilə fokus qrup müzakirələri keçirilməlidir.

Layihədə iştirak edən bütün tərəflər (Layihə Sahibkarı, Məsləhətçi, Podratçılar və Subpodratçılar və s.) nümayəndələrinin kimlərin həssas və ya dezavantajlı fərdlər və ya qruplar ola biləcəyini anlamasını təmin etməli və buna uyğun olaraq kommunikasiya yanaşmalarını, layihənin dizaynını və planlaşdırmasını uyğunlaşdırmalıdırlar.

Bu bölmə həssas insanların müəyyənləşdirilməsi tamamlandıqdan sonra yenilənəcəkdir.

4. Mövcud və Əvvəlki Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Fəaliyyətləri

Məsləhətçi anlayır ki, onun layihəyə cəlb olunmasından əvvəl layihə üzrə heç bir əvvəlki maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyəti həyata keçirilməmişdir. Mövcud və Əvvəlki Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Fəaliyyətləri barədə, Məsləhətçinin öz rolu çərçivəsində həyata keçirdiyi fəaliyyətlərdən kənar ayrıca məlumat mövcud deyil.

Məsləhətçi tərəfindən həyata keçirilmiş əlaqə fəaliyyətlərinə aşağıdakı maraqlı tərəflərlə sahədə aparılmış müzakirələr daxildir:

- Şəki Şəhər İcra Hakimiyyəti (Şəki İcra Hakimiyyəti);
- Şəki Su və Kanalizasiya İdarəsi;
- Milli Turizm Agentliyinin yerli nümayəndəliyi;
- ADSEA;
- AYİB.

5. Qanunla Tələb Olunan Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə

Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən, layihənin həyata keçirilməsi üçün müəyyən maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyətlərinin aparılması tələb olunur.

5.1 Torpaq Alışı və Sosial Qanunvericilikdən irəli gələn Tələblər

Azərbaycan Respublikasının "Dövlət ehtiyacları üçün torpaqların alınması haqqında" Qanununa uyğun olaraq, layihə üzrə maraqlı tərəflərlə əlaqə strukturlu və şəffaf bir proses vasitəsilə həyata keçiriləcəkdir. Torpaqların alınması təklifi barədə bildiriş alıcı orqan tərəfindən rəsmi şəkildə elan ediləcək və bu bildirişə layihənin əsaslandırılması, təsirlənən ərazilər və planlaşdırılan ictimai dinləmələr barədə ətraflı məlumat əlavə olunacaq. Bu elanlar rəsmi bələdiyyə lövhələrində, dövlət idarələrində və layihə ərazisinin yaxınlığında görünən yerlərdə yerləşdiriləcək, həmçinin geniş ictimaiyyətə çatdırılması üçün kütləvi informasiya vasitələri ilə yayımlanacaqdır (Maddə 12). Təsirlənən şəxslər və qurumlara torpaqların alınması ilə bağlı məlumatlar birbaşa təqdim olunacaq ki, bu da onların vacib məlumatlara fərdi çıxışını təmin edəcəkdir (Maddə 13).

İctimaiyyətin məlumatlara çıxışını təmin etmək məqsədilə, topoqrafik xəritələr və izahlı materiallar da daxil olmaqla bütün müvafiq sənədlər əlaqə fəaliyyətlərindən əvvəl ictimaiyyətə təqdim olunacaq. Torpaqların alınmasından təsirlənən ərazilərdə ictimai məsləhətləşmələr keçiriləcək və bu məsləhətləşmələrdə sakinlərin, torpaq sahiblərinin və digər maraqlı tərəflərin iştirakı təmin olunacaq. Təsirlənən hər inzibati vahid üzrə ayrıca dinləmələr təşkil olunacaq. Bu sessiyalar layihənin əhatə dairəsi, kompensasiya mexanizmləri, köçürmə prosedurları, şikayət mexanizmləri barədə məlumat vermək və ictimai etirazları, təklifləri və alternativ fikirləri dinləmək məqsədilə strukturlaşdırılmış şəkildə keçiriləcəkdir (Maddə 15 və 16).

Bütün məsləhətləşmələr əvvəlcədən planlaşdırılacaq və elan olunacaq ki, bu da vaxtında iştirak və əhatəliliyi təmin etsin. Görüşlərin tam sənədləşdirilməsi – iştirak siyahıları, iclas protokolları, fotoşəkillər və rəy qeydləri daxil olmaqla – aparılacaq və müvafiq orqanlara təqdim olunacaq (Maddə 17).

Maraqlı tərəflərin rəyləri və şərhləri sənədləşdiriləcək, təhlil olunacaq və mümkün olduğu hallarda yekun qərarlara daxil ediləcək, xüsusilə köçürmə ilə bağlı üstünlüklər və kompensasiya məsələlərinə dair narahatlıqlara diqqət yetiriləcəkdir (Maddə 41).

Təsdiqlənmiş köçürmə planı və ya torpaqların alınması nəticəsi ilə bağlı yekun qərar rəsmi kanallar və birbaşa kommunikasiya vasitəsilə ictimaiyyətə açıqlanacaq. Bütün proses ərzində şəffaf və ədalətli şəkildə mübahisələrin həlli üçün xüsusi Şikayətlərin Araşdırılması Komissiyası daxil olmaqla şikayət mexanizmi fəaliyyət göstərəcəkdir. Zərurət yarandıqda, maraqlı tərəflər öz şikayətlərini nəzarət orqanlarına və ya məhkəməyə təqdim etmək hüququnu saxlayacaqlar (Maddə 75).

5.2 Ətraf Mühit Qanunvericiliyindən irəli gələn Tələblər

Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən, layihənin müəyyən elementlərinin milli Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ETQ) prosesindən keçməsi gözlənilir.

Bu hüquqi baxımdan müəyyən edilmiş prosesin bir hissəsi olaraq, ictimai məsləhətləşmələrin keçirilməsi tələb olunur. Azərbaycan Respublikasının 12 iyun 2018-ci il tarixli, № 1163-IVQ "Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi haqqında" Qanununa əsasən, ETQ prosesi şəffaflığın və ətraf mühitlə bağlı qərarların qəbulunda ictimai iştirakın təmin olunması məqsədilə məcburi ictimai iştirakçılığı nəzərdə tutur.

Bu Qanuna əsasən proses aşağıdakı kimidir:

- **Bildiriş və Açıqlama**
  Layihə təşəbbüskarı səlahiyyətli orqana (adətən Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi – ETSN) layihə haqqında əsas məlumatları və mümkün ətraf mühit təsirlərini əhatə edən bildiriş təqdim etməlidir. Bu, ilkin qiymətləndirmə və əhatə dairəsinin müəyyənləşdirilməsi mərhələsini başladır.

- **İctimaiyyətin Məlumatlara Çıxışı**
  İctimaiyyətə Ətraf Mühitə Təsir Bəyannaməsi (ETB) kimi əsas sənədlərlə tanış olmaq imkanı verilməlidir. Bu sənədlər müəyyən olunmuş yerlərdə (məsələn, yerli icra hakimiyyəti orqanlarında və ya onlayn platformalarda) yerləşdirilməli və məsləhətləşmələrdən əvvəl baxış üçün kifayət qədər vaxt ayrılmalıdır.

- **İctimai Məsləhətləşmə və Dinləmələr**
  Qanun layihədən təsirlənən ərazidə ən azı bir ictimai məsləhətləşmənin keçirilməsini tələb edir. Bu ictimai dinləmə yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə koordinasiyalı şəkildə təşkil olunmalı və təsirlənən icmaların və maraqlı tərəflərin rəy, sual və narahatlıqlarını toplamaq məqsədi daşıyır.

- **Vaxtlama və Sənədləşdirmə**
  İctimai iştirak ETQ prosesinin erkən mərhələsində baş verməli və mənalı iştirak üçün imkan yaratmalıdır. İctimai dinləmələrin protokolları, yazılı şərhlər və cavablar sənədləşdirilməli və yekun ETQ hesabatı ilə birlikdə təqdim olunmalıdır.

- **Şərhlərin Nəzərə Alınması**
  Məsləhətləşmə prosesi zamanı irəli sürülən bütün şərhlər və narahatlıqlar yekun qərar qəbuletmə prosesində nəzərə alınmalıdır. Səlahiyyətli orqan layihə təşəbbüskarından ETQ sənədlərini maraqlı tərəflərin rəylərini əks etdirəcək şəkildə yenidən işləməyi tələb edə bilər.

- **Yekun Qərar və Açıqlama**
  ETQ sənədləri nəzərdən keçirildikdən və qərar qəbul edildikdən sonra nəticələr (əsaslandırma və hər hansı şərtlər daxil olmaqla) ictimaiyyətə açıqlanmalıdır.

6. Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramı

6.1 Əlaqə Proqramı və Alətləri

Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramının effektivliyini maksimum dərəcədə artırmaq üçün müxtəlif alətlərdən istifadə olunacaq. Cədvəl 2-də göstərilən alətlər layihənin müxtəlif mərhələlərində tətbiq olunacaq və layihə irəlilədikcə məzmun və mesajların yenilənməsindən faydalanacaq. SEP layihə ilə bağlı ən son məlumatlara əsasən mütəmadi olaraq yenilənəcəkdir.

Cədvəl 2: Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramının Effektivliyini Maksimuma Çatdırmaq üçün İstifadə Olunan Alətlər

Alət	Təsvir
Layihənin NTS, ESAP və SEP sənədləri	• Ətraf mühit və sosial icmal paketi çərçivəsində hazırlanmış Layihənin NTS (Texniki Olmayan Xülasə), ESAP (Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı) və SEP (Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planı) sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə ediləcək və müştərinin ofisində, həmçinin onlayn şəkildə bütün maraqlı tərəflərin istifadəsinə təqdim ediləcəkdir.
Elan Lövhələri	• Layihədən təsirlənən ərazilərdə, əsas küçələrdə (iş sahələrində) və digər razılaşdırılmış yerlərdə elan lövhələri quraşdırılacaqdır. • Layihə haqqında məlumat Azərbaycan dilində təqdim olunmalıdır. • Elan lövhəsi məlumatların yayılması üçün vasitə rolunu oynayacaqdır. Məsələn, layihə qrupu burada əlaqə məlumatlarını, şikayət mexanizmini, tikinti yeniləmələrini, yol bağlanmaları, təhlükəsizlik göstərişləri və ağır nəqliyyat hərəkəti barədə məlumatları yerləşdirə biləcək.
İctimai Məşvərətlər	• Tikinti/quraşdırma işlərinə başlamazdan əvvəl, Müştəri ictimai məşvərətlər keçirəcək, layihə ilə bağlı məlumatları paylaşacaq və sosial və ekoloji risklər, təsirlər, eləcə də azaldıcı tədbirlər barədə rəy toplayacaqdır.
Bukletlər	• Layihə məlumat bukletləri hazırlanaraq başlanğıc iclasında paylanacaq. Bukletlərdə tikinti/quraşdırma işlərinin yerləri, material/avadanlıq daşınma marşrutları, işlərin təxmini qrafiki, podratçılar haqqında məlumat, Şikayətlər üzrə Əlaqələndirici Şəxslərin əlaqə məlumatları və s. kimi məlumatlar yer alacaq.
Daimi Daxili Hesabatlılıq	• Müştəri AYİB-ə (Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankına) müntəzəm hesabatlar təqdim edəcəkdir. Bu hesabatlarda maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyətlərinin xülasəsi, hesabat dövründə daxil olmuş bütün şikayətlər, bu SEP tələblərinə hər hansı ciddi uyğunsuzluq və növbəti dövr üçün planlaşdırılan fəaliyyətlər barədə məlumatlar yer alacaq.
Xarici Hesabatlılıq (maraqlı tərəflərə)	• Müştəri razılaşdırılmış vaxtlarda müxtəlif maraqlı tərəf qruplarına layihə ilə bağlı yenilikləri təqdim edəcəkdir.
Maraqlı Tərəflərlə Dialoq Jurnalı	• Müştəri tərəfindən təyin olunmuş şəxs Maraqlı Tərəflərlə Dialoq Jurnalını aparacaq – bu jurnal vasitəsilə əlaqə fəaliyyətləri planlaşdırılacaq, qeyd ediləcək və izləniləcəkdir.

Maraqlı tərəflər layihənin mümkün qədər erkən mərhələsində cəlb olunacaq və bu əlaqə layihənin planlaşdırılması, icrası və tamamlanmasına qədər davam etdiriləcəkdir. Sonrakı məsləhətləşmələrin mahiyyəti və tezliyi layihə fəaliyyətlərindən asılı olaraq fərqli olacaqdır.

Layihəyə başlanmazdan əvvəl bütün təsirlənən tərəflər layihənin əhatə dairəsi və əlavə məlumat üçün müraciət edə biləcəkləri əlaqə vasitələri barədə məlumatlandırılacaq. Onlara həmçinin ADSEA-nın veb saytı və/və ya sosial media platforması, eləcə də Şəki şəhərinin veb saytı, sosial media platforması və/və ya məlumat lövhələri vasitəsilə ictimaiyyətə açıq məlumatların mövcudluğu barədə də məlumat veriləcək.

Layihə üzrə Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramı aşağıda Cədvəl 3-də ətraflı şəkildə təqdim olunur.

Cədvəl 3: Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Proqramı

Əlaqə Fəaliyyəti / Mövzu	Hədəf Maraqlı Tərəflər	Məqsəd / Təsvir	Vaxt / Tezlik	Məsuliyyət
Ümumi məsələlər				
Layihə haqqında məlumat paketi ADSEA-nın	Bütün maraqlı tərəflər	Layihənin mərhələsi, gözlənilən nəticələr, təhlükəsizlik göstərişləri və s. barədə	• Layihənin hazırlanması	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi)

Əlaqə Fəaliyyəti / Mövzu	Hədəf Maraqlı Tərəflər	Məqsəd / Təsvir	Vaxt / Tezlik	Məsuliyyət
vebsaytında dərc olunur.		davamlı və vaxtında məlumat və yeniləmələr təqdim etmək.	mərhələsində bir dəfə • Tikinti/quraşdırma mərhələsində ehtiyac yarandıqca, lakin ayda bir dəfədən az olmayaraq	• Layihənin İcraedici Qrupu (PIU)
Sosial şəbəkələrdə məlumat paylaşımı	Bütün maraqlı tərəflər	• Mətbuat relizi • Müştərinin sosial media platformalarında paylaşımlar	• Əhəmiyyətli qərarlar və ya əsas layihə mərhələləri əldə olunduqda. • Həmçinin, mühüm yolların / giriş nöqtələrinin bağlanmasından 1 həftə əvvəl	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU
Şikayət mexanizmi	Bütün maraqlı tərəflər	• Şikayətlərin təqdim edilməsi • Təkliflər / narazılıqlar	• Layihənin icrası mərhələsində (Tikinti və İstismar dövrləri)	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU
İctimai Məşvərət	Bütün maraqlı tərəflər	• Məlumat mübadiləsi • Şikayət Mexanizminin izahı • Layihənin sosial və ekoloji müsbət və mənfi təsirlərinin izahı • Sual-cavab sessiyası – maraqlı tərəflərə sual vermək və ya narahatlıqlarını bildirmək imkanı yaratmaq	• Tikintiyə başlamazdan əvvəl • Tikinti zamanı	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU
Rəsmi əlaqələndirmə və sənədləşmə				
Şəki şəhərində nəqliyyatın idarə olunması	Yol Polisi İdarəsi	• Nəqliyyat idarəetmə planının razılaşdırılması • Yol bağlanması və məhdudlaşdırma tədbirlərinin əlaqələndirilməsi • Kütləvi informasiya vasitələrində və elan lövhələrində birgə məlumat yayımı • Yol təhlükəsizliyi göstərişləri	Layihənin hazırlanması mərhələsindən başlayaraq bütün layihə müddətində davamlı	• Müştəri • Podratçı
Ekoloji sənədlərin hazırlanması və təsdiqi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (MENR)	• Ekoloji sənədlərin (Ekoloji kateqoriyalaşdırma üçün) rəsmi təqdimatı və sonrakı prosedurlar • Təhlükəli materialların idarə olunmasının razılaşdırılması	Layihənin hazırlanması mərhələsində	• Müştəri • Podratçı
Faydalananlar / Təsirlənən tərəflər / digər məsələlər				

Əlaqə Fəaliyyəti / Mövzu	Hədəf Maraqlı Tərəflər	Məqsəd / Təsvir	Vaxt / Tezlik	Məsuliyyət
İctimai iştirak və məlumat mübadiləsi	Yerli icma, Yolkənarı biznes sahibləri, Həssas qruplar (məktəbli uşaqlar, yaşlılar, əlilliyi olan şəxslər daxil olmaqla)	• Əlaqə fəaliyyətlərindən məmnunluq • Şikayət Mexanizmi prosesi • Sağlamlıq və təhlükəsizlik tədbirləri • Nəqliyyat təhlükəsizliyi tədbirləri (yol nişanları, işıqlandırma, sürət azaldıcılar və s.)	Layihənin icrası dövründə davamlı şəkildə	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU • Podratçı
Məlumatın yayılması, Layihə İcra prosesində iştirak	Şəki şəhəri, Kiş, Oxud və Qoxmuq kəndləri	• Şikayət Mexanizmi • Nəqliyyat Təhlükəsizliyi Tədbirləri • İctimai Məşvərətlər • Məlumatın paylaşılması	Layihənin icrası dövründə davamlı şəkildə	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU
Layihənin icrası	Digər maraqlı tərəflər (Nəzarət məsləhətçiləri, Podratçı, Subpodratçılar, Xidmət təchizatçıları)	• Layihə haqqında məlumat • Layihənin məqsədi, əsaslandırması və E&S prinsipləri • E&S və digər alt-idarəetmə planları üzrə təlimlər • Şikayət Mexanizmi prosesi • Əmək təhlükəsizliyi tədbirləri	Layihənin icrası dövründə davamlı şəkildə	• Müştəri (Təyin olunmuş işçi) • PIU

6.2 İcra Mexanizmləri, Rollar və Məsuliyyətlər

Layihə Müştəri tərəfindən icra olunacaq. Layihənin gündəlik idarə olunmasına, o cümlədən ətraf mühit və sosial idarəetməyə və potensial ətraf mühit və sosial risklərin həllinə cavabdeh olacaq Layihənin İcraedici Qrupu (LİQ) yaradılacaq. LİQ maraqlı tərəflərlə əlaqəyə görə də məsuliyyət daşıyacaq. Layihə qüvvəyə mindikdən sonra sosial mütəxəssis də daxil olmaqla təminat üzrə mütəxəssislər LİQ-ə qoşulacaq və sosial və ətraf mühit tələblərinə uyğunluğun, eləcə də SEP-in idarə olunmasının təmin edilməsinə nəzarət edəcəklər.

LİQ formalaşana qədər, Müştərinin müəyyən olunmuş bölməsi (və/və ya əməkdaşı) maraqlı tərəflərlə əlaqənin bütün aspektlərinə cavabdeh olacaq və bu prosesi rəhbərlik edəcək. SEP-də nəzərdə tutulan müxtəlif fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi üçün təyin olunmuş bölmə (və ya şəxs) digər əsas maraqlı tərəflərlə sıx koordinasiyada işləməlidir.

Bu iştirakçıların/maraqlı tərəflərin rolları və məsuliyyətləri aşağıda Cədvəl 4-də ümumiləşdirilmişdir.

Cədvəl 4: Rollar və Məsuliyyətlər

Tərəf / Rol	Maraqlı Tərəfin Öhdəlikləri
Müştərinin təyin olunmuş bölməsi (işçi heyəti) — PIU formalaşana qədər	• Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Planının (SEP) planlaşdırılması və icrası; • Layihədə irəliləyiş olduqda SEP-in yenilənməsi; • Şikayət qeydiyyat kitabçasının yaradılması və idarə olunması, həmçinin şikayətlərin idarə edilməsi və həll olunması; • Məlumatların yayılması ilə bağlı fəaliyyətlərin idarə və əlaqələndirilməsi;

Tərəf / Rol	Maraqlı Tərəfin Öhdəlikləri
Layihənin İcraedici Qrupu (PIU) — Sosial və Ekoloji Təhlükəsizlik üzrə Mütəxəssislər	• SEP-in planlaşdırılması və icrası; • Maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyətlərinə rəhbərlik; • Şikayətlərin idarə olunması və həlli; • Əmək mühitinə dair şikayətlərin idarə olunması; • Podratçıların Ətraf Mühit və Sosial Fəaliyyət Planı (ESAP) və SEP fəaliyyətləri üzrə əlaqələndirilməsi və nəzarəti; Sosial və ekoloji fəaliyyətin monitorinqi və AYİB-ə hesabat verilməsi.
Şəki Rayon İcra Hakimiyyəti (xüsusilə Şəhərsalma Şöbəsi)	• Layihənin Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğunluğuna nəzarət etmək; • Maraqlı tərəflərlə əlaqəyə dair məsələlər haqqında Müştərini (və ya PIU-nu) məlumatlandırmaq; • Şikayətlərin idarə olunmasında Müştəriyə kömək göstərmək; Müxtəlif planları (məsələn, SEP, ESAP, ESMP və s.) ictimaiyyətə açıqlamaq və onların icrasını təmin etmək.
Şəki Şəhər Bələdiyyəsi və üç kənd bələdiyyəsi (Kiş, Oxud, Qoxmuq)	ESAP və SEP-də nəzərdə tutulan fəaliyyətlərin icrasında iştirak etmək; Şikayət Mexanizminin tətbiqinə yardım göstərmək; Şikayətlərin həlli prosesində iştirak etmək; Açıqlanmış ESAP, SEP sənədlərini və Şikayət Mexanizmi prosedurlarını ictimaiyyət üçün əlçatan etmək. İctimai Məşvərətlərin təşkilinə dəstək vermək;
Yerlı icmalar (Şəki şəhəri, Kiş, Oxud və Qoxmuq kəndləri)	Layihə iclaslarında və əlaqə şəxsləri ilə müzakirələr zamanı layihə ilə bağlı suallar verməyə və iştirak etməyə dəvət olunurlar; SEP-də müəyyən olunmuş Şikayət Mexanizmi vasitəsilə şikayətlərini təqdim etmək; Layihə üçün uyğun azaldıcı tədbirlərin müəyyən edilməsində kömək göstərmək;
Digər layihə maraqlı tərəfləri	Layihənin dizayn mərhələsində Müştəri (və PIU) ilə qarşılıqlı əlaqədə olmaq; Layihənin inklüzivliyinin təmin olunmasına kömək etmək üçün narahatlıqları və təklifləri bildirmək.

7. Şikayət Mexanizmi

AYİB-in 2019-cu il Ətraf Mühit və Sosial Siyasəti və Azərbaycan Respublikasının milli qanunvericiliyi layihə üzrə şikayət mexanizminin mövcudluğunu təmin etməyi Müştərinin öhdəliyi kimi müəyyən edir.

PR 10 (Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə) göstərir ki, maraqlı tərəflərlə əlaqə prosesi onların şikayətlərinin araşdırılması və cavablandırılmasını əhatə edir və şikayət mexanizmi layihənin risklərinə və mümkün mənfi təsirlərinə uyğun şəkildə qurulmalıdır.

Layihə üçün tövsiyə olunan Şikayət Mexanizmi aşağıda Cədvəl 5-də təqdim olunmuşdur. Tövsiyə olunur ki, bütün şikayətlər ilk növbədə Podratçı və ya Müştəri tərəfindən təyin olunmuş Şikayətlər üzrə Əlaqələndirici Şəxs (GFP) tərəfindən qeydiyyata alınsın. Şikayətçi şikayətini şəxsən, telefon zəngi, e-poçt və ya məktub vasitəsilə GFP-yə təqdim edə bilər. Həmişə anonim qalmaq imkanı təmin olunmalıdır. Genderə həssas yanaşmanı təmin etmək üçün həm kişi, həm də qadın GFP-lərin olması tövsiyə olunur. Qadın şikayətçilər layihə ilə bağlı narahatlıqlarını rahat şəkildə ifadə edə bilməlidirlər. Digər müəyyən olunmuş həssas qruplarla bağlı spesifik amillər də nəzərə alınmalıdır. Gender əsaslı zorakılıq, uşaqların cinsi istismarı və istismarı, təcavüz və ya qisasla bağlı şikayətlər üçün xüsusi hesabat kanalları, təlim keçmiş heyət, ixtisaslaşmış dəstək və xüsusi cavab prosedurlarının olması da tövsiyə olunur.

Şəxsi və ya telefon vasitəsilə edilən şikayətin qəbul edilməsi GFP və ya şikayəti qəbul edən digər şəxs tərəfindən dərhal yazılı şəkildə təsdiqlənməlidir. Şikayətin xarakterindən asılı olmayaraq, bütün şikayətlər qeydiyyat formasında ətraflı şəkildə sənədləşdirilməlidir. Lakin, şikayətçinin istəyi ilə məxfiliyin qorunması təmin olunmalıdır. Belə hallarda, şikayətlər şikayətçinin adı və əlaqə məlumatları qeyd olunmadan qeydə alınacaq. Şikayət daxil olduqdan sonra GFP-lər onları kateqoriyalara ayırmalı və şikayətin layihə çərçivəsində yaradılmış Şikayətlərin Araşdırılması Mexanizminə uyğun olub-olmadığını müəyyən etməlidirlər.

Şikayət mexanizmi narahatlıqları operativ və şəffaf şəkildə, genderə həssas yanaşma ilə, manipulyasiya, müdaxilə və ya qisasdan azad şəkildə və bütün maraqlı tərəflər üçün ödənişsiz şəkildə həll edəcəkdir. Bu mexanizm məhkəmə və ya inzibati hüquqi vasitələrə çıxışı məhdudlaşdırmayacaq.

Tövsiyə olunan şikayətlərin idarə olunması prosesi aşağıdakı cədvəldə təsvir olunmuşdur:

Cədvəl 5: Şikayətlərin İdarə Edilməsi Prosesi

Mərhələ	Səviyyə	Fəaliyyətlər	Zaman Çərçivəsi
1	1-ci Səviyyə – Layihə	Şikayətlər üzrə Əlaqələndirici Şəxs (**GFP**) şikayəti qəbul edir və şikayəti alan gündən etibarən 3 iş günü ərzində şikayətçiyə qəbul məktubu təqdim edir. GFP bütün şikayətlərin qeydiyyatını aparmaq üçün şikayət bazasını idarə edir.	3 iş günü
2		Əgər şikayət torpaq sahələrinin alınması, qiymətləndirilməsi, kompensasiya və ya hüquqlar ilə bağlıdırsa, GFP bu şikayəti birbaşa ikinci səviyyəyə (Şikayətlərin Həlli Komissiyasına) göndərir. Digər hallarda GFP və Podratçı şikayəti 7 iş günü ərzində həll etməyə çalışır.	7 iş günü
3		Əgər şikayət 7 iş günü ərzində həll olunmazsa, Podratçı məsələ barədə məlumatı Müştərinin Şikayətlərin Həlli Komissiyasına təqdim edir və şikayətçiyə şikayətin statusu barədə məlumat verir.	
4	2-ci Səviyyə – Şikayətlərin Həlli Komissiyası (Komissiya Müştərinin aidiyyəti şöbə və bölmələrini, həmçinin digər maraqlı tərəfləri — yerli icra	Şikayətlərin Həlli Komissiyası şikayətə 15 iş günü ərzində cavab verməyə çalışacaq. Əgər məsələ mürəkkəbdirsə və ekspert rəyi, mütəxəssis araşdırması və ya dövlət qurumlarının təsdiqləri tələb olunursa, bu müddət 30 təqvim gününə qədər uzadıla bilər.	15 iş günü (və ya mürəkkəb hallarda 30 təqvim günü)
5		Əgər şikayət hələ də həll olunmazsa və ya şikayətçi təklif olunan həll variantı ilə razılaşmırsa, o halda:	Hər bir vəziyyətdən asılı olaraq

Mərhələ	Səviyyə	Fəaliyyətlər	Zaman Çərçivəsi
	hakimiyyətləri, bələdiyyələr, QHT-lər, təsirlənmiş şəxslər və s. — əhatə etməlidir.)	**Sosial məsələlər üzrə şikayətlər** müvafiq sosial qurumlarla müzakirə edilə bilər — məsələn, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (MLSPP), Maliyyə Nazirliyi və s. **Ekoloji məsələlər üzrə şikayətlər** isə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (MENR), Fövqəladə Hallar Nazirliyi (MES) və s. ilə müzakirə edilə bilər	

Şikayətçilər Cədvəl 5-də ətraflı şəkildə təqdim olunmuş şikayət mexanizmindən istifadə etmədən istənilən vaxt müvafiq məhkəməyə müraciət etmək hüququna malikdirlər.

Şikayətlər üzrə Əlaqələndirici Şəxsin əlaqə məlumatları aşağıda göstərilmişdir:

Ad, Soyad: Mr. Cavid Mehdiyev

E-poçt: cavid.mehdiyev@toom.gov.az

Telefon: +994124314767 (1094)

Ünvan: Moskva prospekti 69 A, 5-ci mərtəbə, Bakı, Azərbaycan, AZ1012

Podratçı seçildikdən və fəaliyyətə başladıqdan sonra, onun İcma ilə Əlaqə üzrə Məsul Şəxsinin əlaqə məlumatları bu plana daxil ediləcək və layihə üzrə maraqlı tərəflərlə paylaşılacaq.

Alternativ olaraq, insanlar şikayətlərini qeydiyyatdan keçirmək üçün ADSEA 955 Çağrı Mərkəzindən istifadə edə bilərlər. Bu, həftənin 7 günü, günün 24 saatı ərzində fəaliyyət göstərən mərkəzləşdirilmiş onlayn xidmətdir və şikayətçilər və sorğu göndərənlər bu xidmət vasitəsilə şikayətlərini qeydiyyata ala bilərlər. ADSEA həmçinin öz veb saytında şikayət, təklif və ya rəy bildirmək istəyən şəxslər üçün doldurula bilən onlayn müraciət forması təqdim edir (Online Appeal – Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi).

Əmək münasibətləri ilə bağlı şikayətlər üçün ayrıca bir şikayət mexanizmi AYİB-in PR2 Performans Tələbləri, milli qanunvericilik və Beynəlxalq Yaxşı Təcrübə əsasında razılaşdırılacaq və tətbiq olunacaq. Bu ayrıca mexanizm üçün istifadə olunacaq konkret kanallar müəyyən edildikdən sonra bu bölməyə daxil ediləcəkdir.

8. İzləmə və Hesabatlılıq

Maraqlı tərəflərlə əlaqə prosesinin nəticələri Müştəri (və/və ya LİQ yaradıldıqdan sonra LİQ) tərəfindən hazırlanacaq Təminat Monitorinq Hesabatlarına daxil ediləcəkdir.

Monitorinqin tezliyi yarımillik olacaq. Hesabatlara maraqlı tərəflərlə əlaqəyə dair aşağıdakı məlumatlar daxil ediləcək:

- Keçirilmiş məsləhətləşmə görüşlərinin və digər əlaqə fəaliyyətlərinin yeri və vaxtı, iştirakçıların sayı barədə məlumat;
- Məsləhətləşmə görüşləri zamanı qaldırılan məsələlər və narahatlıqlar, eləcə də bu məsələlərin Müştəri tərəfindən necə nəzərə alındığı barədə məlumat;
- Hesabat dövründə daxil olmuş şikayətlərin sayı və növləri, açıq, həll olunmuş və bağlanmış şikayətlərin qeyd olunması, onların şikayət mexanizmində göstərilən müddətlər çərçivəsində bağlanıb-bağlanmadığı; gender əsaslı zorakılıq, uşaqların cinsi istismarı və istismarı, təcavüz və ya qisasla bağlı şikayətlərin sayı ayrıca göstərilməlidir;
- Maraqlı tərəflərə müxtəlif platformalar vasitəsilə təqdim olunmuş məlumatların növü və məzmunu.

Layihə ilə bağlı bütün maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyətlərinin monitorinqinə, bu SEP-in yerinə yetirilməsinə və yenilənməsinə, eləcə də AYİB-ə hesabatlılığa Layihənin İcraedici Qrupu (LİQ) cavabdeh olacaq.

Əlavə A Maraqlı Tərəflərlə Əlaqə Jurnalının Şablonu

Tarix	**Maraqlı Tərəfin Adı / Qrupu**	**Əlaqə Metodu**	**Qaldırılmış Əsas Məsələlər**	**Verilən Cavab / Görülən Tədbir**	**Məsul Şəxs**	**Davam Tədbiri Tələb Olunur (Bəli/Xeyr)**	**Növbəti Addımlar / Son Tarix**
	məs. Yerli İcma Qrupu	məs. İctimai Görüş	məs. torpaqdan istifadə məsələsi	məs. Köçürülmə Fəaliyyət Planı və İcma Sağlamlığı və Təhlükəsizliyi Planı ilə paylaşmaq	məs. İcma ilə Əlaqələndirici Şəxs, Layihənin Sosial Mütəxəssisi (PIU)	Bəli	məs. 2 həftə sonra növbəti sahə səfəri və görüş

Əlavə B Şikayətlər Jurnalının Şablonu

Şikayət ID	Qəbul Tarixi	Şikayətçi Adı	Əlaqə Məlumatları	Şikayətin Təsviri	Qəbul Edilmə Bildirişi Tarixi	Araşdırma Nəticələri	Həll / Görülən Tədbir	Bağlanma Tarixi	Status	Məsul Şəxs
GR-001	GG.AA.İİ	məs., obyektə yaxın yaşayan sakin	məs., telefon / e-poçt	məs., tikintidən yaranan toz	İİİİ-AA-GG	məs., toz səviyyəsinin normanı aşdığı təsdiqləndi	məs., ərazidə suvarma artırıldı	İİİİ-AA-GG	Bağlanıb	məs., Ekoloji Məsul Şəxs

Əlavə C İndiyə qədər keçirilmiş maraqlı tərəflərlə əlaqə fəaliyyətlərinin siyahısı

NN	Təşkilat	Görüşdə iştirak edən şəxslərin vəzifələri	Görüş Tarixi	Müzakirə olunan mövzular
1	ADSEA Baş İdarəsi	İnvestisiyaların İdarə Olunması və Layihə Təhlili Şöbəsinin Rəhbəri Hüquq və İnsan Resursları Şöbəsinin Rəhbəri	28.04.2025	Yeni və davam edən layihələrlə bağlı rollar və məsuliyyətlər. Yeni layihə komponentləri. Şəki şəhərindəki əvvəlki layihə işlərinə dair əsas məlumatlar.
2	ADSEA İnşaat Altında Olan Təsislər üzrə Direktorluğu İctimai Hüquqi Şəxs (DFC)	Texniki, İnvestisiya, Maliyyə, Satınalma və Kadrlar şöbələri	28.04.2025	Yeni və davam edən layihələrlə bağlı rollar və məsuliyyətlər. Yeni layihə komponentləri. Şəki şəhərindəki əvvəlki layihə işlərinə dair əsas məlumatlar. Layihənin hazırlanması və icrası zamanı ətraf mühit, sosial, texniki və maliyyə ilə bağlı məsələlər.
3	AYİB	Layihə üzrə əməkdaş	28.04.2025	Müştəri ilə aparılan müzakirələrə əsaslanan ilkin nəticələr. Sahə səfəri və həyata keçirləbilərlik tədqiqatları zamanı iş proqramı və əsas nəzərə alınmalı məqamlar.
4	Şəki Rayon İcra Hakimiyyəti	İcra Hakimiyyətinin Rəhbəri Sosial-Siyasi və Humanitar İşlər Şöbəsinin Rəhbəri	29.04.2025	Planlaşdırılmış layihə komponentləri. Layihənin əvvəlki mərhələsində qarşılaşılan çətinliklər və layihə üçün tövsiyələr. Sosial və ətraf mühitlə bağlı əsas məlumatlar.
5	Şəki Su və Kanalizasiya İdarəsi	Direktor Müavinlər Şöbə Rəhbəri	29.04.2025	Su və kanalizasiya xidmətlərinə dair əsas məlumatlar. Ofisin əvvəlki tikinti mərhələsindəki rolları, məsuliyyətləri və iştirakı. Əmək idarəçiliyi, işçi sağlamlığı və təhlükəsizliyi, ətraf mühitin idarə olunması, şikayət mexanizmlər.
6	Şəki Tarixi-Memarlıq Qoruğu	Sədri Baş mühəndis Mühəndis	29.04.2025	Şəki tarixi-memarlıq qoruğunun ərazisi. UNESCO saytının sərhədləri və bu sərhədlər daxilindəki məhdudiyyətlər. Planlaşdırılmış layihə komponentləri və qoruq ilə üst-üstə düşən sahələr. Layihənin dizaynı və icrası zamanı ADSEA, İH və qoruq idarəsi arasında zəruri koordinasiya.